

KENNISMAKINGSMIDDAG

GROEP 3

Handleidingen

MAAK(T) LEZEN LEUK

actief
leren
lezen®

Beste leerkracht,

Wat leuk dat je volgend jaar leerkracht van groep 3 bent!

Op veel scholen wordt een kennismakingsmoment georganiseerd om kennis te maken met de nieuwe leerkracht(en) en de nieuwe klasgenootjes. Wij hebben een aantal activiteiten rondom Actief Leren Lezen bedacht die je kunt doen met de klas voor dit kennismakingsmoment. Je kunt hier als leerkracht zelf een keuze maken, afhankelijk van de tijd die je hebt. Alle activiteiten duren ongeveer 30 minuten, heb je meer tijd, kun je dus meerdere activiteiten kiezen. Heb je 30 minuten de tijd, kies dan 1 van de 3 activiteiten. Je kunt ook gebruik maken van onderstaand schema. Wij hebben een PowerPointpresentatie gemaakt die je kunt gebruiken tijdens de activiteiten. In de presentatie staan de verschillende activiteiten in een dia uitgewerkt als leidraad voor jullie als leerkracht. De originele handleiding van de lessen woordenschat en technisch lezen zijn ook toegevoegd.

Duur les	Inhoud les
30 minuten	Letterbingo
60 minuten	Letterbingo Pip leren lezen
90 minuten	Letterbingo Pip leren lezen Woordenschat

Letterbingo

Met deze activiteit gaan de leerlingen op zoek naar de letterkaarten die in de boeken verstopt zitten. Voordat de leerlingen aan de slag gaan met deze activiteit praat je met de leerlingen over het leren lezen in groep 3. Je vertelt dat de leerlingen al veel met letters gedaan hebben in groep 1/2. In groep 3 gaan we de letters goed leren, gaan we er woorden mee lezen en mooie verhalen. Je kunt lesboek 1 laten zien zodat ze al een beetje weten hoe dit eruit ziet. Je vertelt dat er veel mooie boeken zijn om te lezen. In groep 3 hebben we naast het lesboek ook heel veel leesboeken met leuke en spannende avonturen. Met die boeken en de letters gaan we een spel spelen.

Benodigdheden:

- PowerPointpresentatie dia 1 t/m 3
- De letterkaarten (bijlage)
- De boeken uit de boekenkist
- Bingokaart (bijlage)
- Potloden

Vorbereiding:

- Stop in ieder boek een letterkaart en leg de boeken verspreid door de klas neer.
- Kopieer voor iedere leerling de bingokaart

Uitleg:

Vertel de leerlingen dat er in de boeken letterkaarten verstopt zitten. Zij gaan in de boeken op zoek naar de letter die erin verstopt zit. Als ze de letter gevonden hebben, laten ze de letterkaart in het boek zitten en doen het boek weer dicht. Ze onthouden de letter en lopen naar hun bingokaart om de letter op de bingokaart te omcirkelen. De bingokaart blijft in de kring of op tafel liggen. Daarna gaan zij in een ander boek op zoek naar de volgende letter. Als de tijd om is, vertellen de leerlingen aan hun maatje welke letters zij gevonden hebben. Als afsluiting kun je de leerlingen vragen wat zij van de boeken vonden die ze gezien hebben. Laat ze hierover met elkaar praten.

Pip leren lezen

Tijdens het wenmoment kun je alvast een deel van les 1 aanbieden. We gaan aan de slag met de letters p en i, en het woordje pip. Pip is samen met Raf de 'hoofdpersoon' van veel verhalen van Actief Leren Lezen. Ook tijdens de woordenschatlessen zijn Pip en Raf regelmatig aanwezig.

Benodigdheden:

- PowerPointpresentatie die 1 t/m 9
- Voor iedere leerling een kopie van les 1 (bijlage)
- Materialen waarmee de letters gemaakt kunnen worden, zoals klei, kapla, blokjes, knopen enz.
- Voor de leerlingen die al kunnen lezen kun je ervoor kiezen om hen een uitdagende opdracht te geven. Print voor deze leerlingen les 1 en 2 van het verrijkingspakket Doeboek 1 uit. (bijlage)

Uitleg:

Vertel de leerlingen dat we alvast gaan oefenen en leren hoe we gaan leren lezen in groep 3. Om woorden te kunnen lezen, heb je letters nodig. Vandaag gaan we met 2 letters aan de slag. Bied de letter p aan, laat de leerlingen goed kijken naar de letter, hoe ziet de letter eruit? Laat ze dit vertellen aan hun maatje. Bespreek daarna dat het de letter p is en hoe hij klinkt. Bied het klankgebaar er eventueel ook bij aan. Welke woorden kennen we waarbij we de p horen? Schrijf die woorden op het bord. Als alle woorden op het bord geschreven staan, mogen leerlingen de p omcirkelen. Doe hetzelfde met de letter i.

Als deze letters aangeboden zijn, bied je het woordtorentje aan. Vertel dat het woordtorentje helpt om woorden vloeiend te lezen. Doe dit voor, samen en geef een aantal leerlingen de beurt om het nog een keer te laten horen.

We hebben nu het woordje pip leren lezen, knap! Om ervoor te zorgen dat we de letters p en i goed onthouden, gaan we ze maken met de materialen. (De leerlingen die al kunnen lezen, kunnen op dit moment aan de slag met les 1 van het verrijkingspakket.) Loop rond en laat de leerlingen de letters benoemen die zij gemaakt hebben. Hebben ze de letters gemaakt? Dan kunnen ze hun eigen naam maken. Rond de les af door te bespreken dat we na de zomervakantie op dezelfde manier alle letters gaan leren. Dat we daar woorden mee gaan lezen met woordtorentjes en verhalen met de woorden die we geleerd hebben.

Woordenschat 'Eerste schooldag'

Met de woordplaat 'De eerste schooldag' kun je de leerlingen kennis laten maken met het lokaal en de werkwijze in groep 3. Zie je op de plaat dingen die wij ook in de klas hebben? Wat is hetzelfde? En wat is er juist anders? Kortom, ga met de leerlingen in gesprek over hoe het er in groep 3 aan toegaat zodat zij alvast een beetje voorbereid zijn. Maak vooraf aan de les een keuze uit één van de woordenschatactiviteiten.

Benodigdheden:

- Powerpointpresentatie dia 1 t/m 15
- Woordkaartjes behorende bij de woordplaat (bijlage)
- Kopie woordplaat voor iedere leerling (bijlage)
- Knipvel woordenschat voor iedere leerling (bijlage)

Uitleg:

Laat de woordplaat zien en vraag de leerlingen er even goed naar te kijken, wat zie je allemaal. Laat ze na ongeveer een minuutje stil te hebben laten kijken, erover praten met hun maatje. Na een tijdje geef je een aantal leerlingen de beurt om te vertellen. Misschien is het ze opgevallen dat er letters in de plaat verwerkt zijn. Als er leerlingen zijn die dit nog niet hadden gezien, laat ze dan even in stilte zoeken, zodat iedereen de kans krijgt de letters te vinden. Vertel dat er ook een draakje te zien is en dat dit Vlam is. Vraag de leerlingen waar ze Vlam zien en laat ze dit aan elkaar uitleggen in een mooie zin. Geef een aantal leerlingen de beurt om te vertellen waar ze Vlam de draak gevonden hebben. Verwacht een mooie zin of help ze hierbij. Vertel dat er ook nog wat grapjes in de plaat verstopt zitten. Laat de leerlingen opzoek gaan naar de grapjes en vervolgens aan elkaar vertellen. Geef eventueel nog een aantal leerlingen de beurt om de grapjes te vertellen, verwacht weer mooie zinnen. Als dit allemaal besproken is, benoem je als leerkracht de 20 doelwoorden die aan de zijkant van de plaat staan. Vertel daarna dat we met deze woorden een spelletje gaan doen. Leg de leerlingen de uitgekozen woordenschatactiviteit uit en laat de leerlingen dit uitvoeren. Als slotopdracht geef je de leerlingen een kopie van de woordplaat en het knipvel met de woordenschatwoorden. Je leest de woorden voor, de leerlingen knippen ze uit en plakken het woord op de goede plek in de plaat.

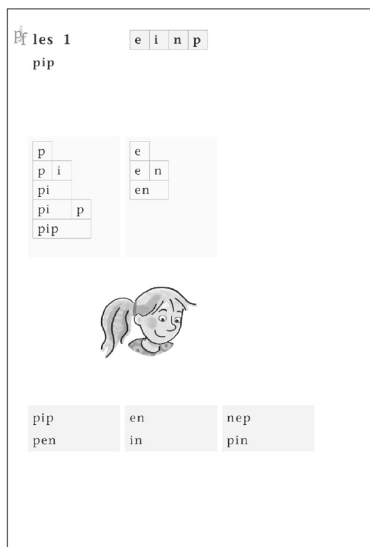
Veel plezier en succes!

Handleiding leerkracht

Les 1 - Pip leren lezen

Les 1: De letters e, i, n en p

Nodig:

- Letterkaartjes e, i, n en p
- Kopieerblad woordtorentjes les 1
- Kopieerblad woordrijen na les 1
- Kopieerbladen letters oefenen

Duur van de les:

60 minuten verdeeld over 6 lesmomenten van 10 minuten.

Doel van de les

Het lezen van de letters e, i, n en p.

Lesmoment 1

Aanbieden van de letters **p** en **i** – bespreek de letters één voor één op de volgende manier:

- Laat de vorm zien: teken de vorm in de lucht en op de tafel.
- Wijs de letter aan op het digibord. Gebruik hiervoor de losse letters of de letters in de letterblokjes boven aan de les. Zeg de klank hardop. De groep zegt hem na.
- Hang de kaartjes van de **p** en **i** op de lettermuur / aan de letterlijn.
- Bied het woord **pip** aan met behulp van het woordtorentje, door middel van het voordoen en nadoen, waarbij alle stappen langzaam en duidelijk voorgedaan worden.

Lesmoment 2

- Herhaal de **p** en de **i** van de lettermuur, door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.
- Lees het woord **pip** met behulp van het woordtorentje, door middel van het voordoen en nadoen, waarbij alle stappen langzaam en duidelijk voorgedaan worden.

Lesmoment 3

Aanbieden van de letters **e** en **n** – bespreek de letters één voor één op de volgende manier:

- Laat de vorm zien, teken de vorm in de lucht en op de tafel.
- Wijs de letter aan op het digibord. Gebruik hiervoor de losse letters of de letters in de letterblokjes boven aan de les. Zeg de klank hardop. De groep zegt hem na.
- Hang de kaartjes van de **e** en **n** op de lettermuur / aan de letterlijn.
- Bied het woord **en** aan met behulp van het woordtorentje, door middel van het voordoen en nadoen, waarbij alle stappen langzaam en duidelijk voorgedaan worden.

Lesmoment 4

- Herhaal de letters van de lettermuur, door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.
- Vanaf nu gebruiken de leerlingen hun lesboek. Laat hen hardop de letters uit het letterblok boven aan de les benoemen.
- Herhaal de letters van het letterblok door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.
- Lees de woorden uit het gele blok met behulp van de woordtorentjes, ook weer door middel van het voordoen en nadoen, waarbij alle stappen langzaam en duidelijk voorgedaan worden.

>> VERVOLG >>>

Lesmoment 5

- Herhaal de letters uit het letterblok, door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.
- Lees de woorden uit het gele blok met behulp van de woordtorentjes, door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.
- Lees de losse woorden uit het roze blok op de manier van de woordtorentjes, door voordoen, nadoen, zelf doen. Maak hierbij eventueel gebruik van **kopieerblad woordtorentjes les 1**.

Lesmoment 6

Nu wordt geoefend met de aangeboden letters en woorden door gebruik te maken van klei – letterkaartjes – schrijven met scheerschuim – zand, enzovoort.

Maak eventueel gebruik van de **kopieerbladen letters oefenen**. Leerlingen kunnen zelf bijhouden welke letters ze met welke materialen hebben geoefend.

Gebruik voor de lesindeling en verwerking de PowerPoint die je los kunt downloaden op de website.

Handleiding leerkracht Verrijkingpakket

Les 1 - Verrijkingpakket (voor de sterke lezers)

Les 1: de kip met de hik

Doel: de leerling leest een tekst en geeft antwoord op een meerkeuzevraag over die tekst.

Door deze opdracht oefent de leerling met: het luisteren naar en lezen van instructie, technisch lezen, begrijpend lezen, kritisch lezen.

Tip!

De instructie bij deze opdracht op het niveau van de leerling is ook beschikbaar in de app. In deze instructie wordt ook aandacht besteed aan het beantwoorden van een meerkeuzevraag.

Instructie

Geef de leerlingen altijd vooraf instructie (zie het hoofdstuk *De Doeboeken in de praktijk* in de algemene handleiding). Bespreek het volgende:

- In deze les lees je eerst een verhaal. De titel van het verhaal is 'de kip met de hik'. Je kunt zien dat dit de titel is, omdat de woorden groter en vetgedrukt zijn en omdat de titel van een verhaal bovenaan staat.
- Als je het verhaal hebt gelezen, beantwoord je er een meerkeuzevraag over. Deze vraag staat in het vragenvakje onderaan. Het antwoord op de vraag staat in de tekst.

Bespreek het beantwoorden van meerkeuzevragen in het geval dat de leerling hier nog geen of weinig ervaring mee heeft:

- Lees de vraag (kijk niet naar de antwoordmogelijkheden).
- Kijk in de tekst waar iets over de vraag staat, lees eventueel de regels erboven en eronder, en bedenk wat het antwoord zou kunnen zijn.
- Lees antwoord a en benoem of dit antwoord ja, nee of misschien goed kan zijn.
- Doe dit ook met de overige antwoordmogelijkheden. Stop niet als je denkt dat het goede antwoord al gevonden is.
- Zet een rondje om de letter waar het goede antwoord bij staat.
- Lees daarna de vraag en je antwoord nog eens en controleer of dit echt terug te vinden is in de tekst. Zo kijk je je antwoord na.

Antwoord

Het juiste antwoord is c.

Handleiding leerkracht Woordenschat

(Woordplaat 1 - Eerste schooldag)

Algemene instructie woordplaten

Doel van de lessen

Het actief kunnen benoemen, omschrijven en in een goede context gebruiken van de aangeboden woorden van het thema.

Duur van de lessen

Het thema wordt in 5 lessen gedurende de week aangeboden: twee lessen van 30 minuten en drie lessen van 15 minuten.

Lesmoment 1: Introductie van het thema met behulp van de woordplaat

Laat de themaplaat zien op het digibord. Bespreek de woorden uit de vakjes en laat daarbij de leerlingen een actieve rol spelen.

Let op dat de voorwerpen niet alleen aangewezen worden op de grote plaat, maar dat het betreffende woord ook benoemd wordt door de leerkracht en nagezegd wordt door de leerlingen.

Bijvoorbeeld: het is een beker. De beker staat op de tafel voor in de klas, naast de rugzak. Zoek ook naar Vlam het draakje, het verstopte woord en (eventuele) grapjes in de woordplaat.

Lesmoment 2: Voorlezen van het themaverhaal

Lees het themaverhaal uit de handleiding voor. Leg uit dat het verhaal gaat over het thema van de woordplaat, maar niet altijd een letterlijke beschrijving is van de illustratie.

Lesmoment 3: Zelfstandig oefenen van de woorden

De leerlingen nemen hun eigen woordplatenboek voor zich en oefenen zelfstandig de woorden. Dit doen ze door de afbeeldingen in de vakjes op te zoeken en ze te benoemen op de wijze zoals voorgedaan is bij lesmoment 1. Dit kan in tweetallen gedaan worden.

Lesmomenten 4 en 5: Actief bezig zijn met de woorden

Tijdens de overige lesmomenten van het thema zijn de leerlingen actief bezig met het oefenen met de concrete en abstracte woorden uit het thema. Dit kan kort klassikaal, in tweetallen, in het tafelgroepje of in circuitvorm. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van diverse werkvormen uit het coöperatief leren.

Maak een keuze uit de volgende activiteiten:

- Het verhaal navertellen of zelf een verhaal bedenken met de concrete en abstracte woorden.
- Oefenen met de woorden in het woordplatenboek.
- Oefenen met de kaartjes uit de kopieermap door middel van:
 - * omschrijven;
 - * benoemen;
 - * memory;
 - * raad je plaatje;
 - * auditief geheugen trainen in tweetallen: één leerling benoemt 3 kaartjes na elkaar, de andere leerling ziet de kaartjes niet, en herhaalt de woorden. Deze activiteit kan ook zonder kaartjes, maar met gebruik van het woordplatenboek;
 - * visueel geheugen trainen: leg enkele kaartjes op de tafel, bedek ze of draai ze om en noem op welke er lagen. Dit kan ook met een dienblad met concrete voorwerpen passend bij het thema, het hoeven niet dezelfde woorden te zijn als uit de vakjes.
- Prentenboeken/informatieve boeken/liedjes/opzegversjes.
- Naspelen van het verhaal, of een drama-opdracht over het thema.

Remediëren/Extra instructie

Wanneer bij het observeren blijkt dat leerlingen moeite hebben met het aanleren en actief gebruiken van nieuwe woorden, kunnen zij aan de instructietafel begeleid worden bij de bovengenoemde activiteiten.

Differentiatie

Als er leerlingen zijn die zowel een grote concrete als abstracte woordenschat hebben én in staat zijn hier actief en in grammaticaal goede en volledige zinnen gebruik van te maken, kunnen zij:

- zoeken naar meer abstracte en concrete woorden in de plaat;
- als maatje andere leerlingen helpen bij het oefenen van de woorden.

Extra

Het thema van de week kan, indien mogelijk, ook gebruikt worden bij de lessen

- sociale vaardigheid;
- tekenen/handvaardigheid;
- wereldoriëntatie;
- techniek;
- muziek/drama.

Grotere thema's

De thema's van de woordplaten kunnen soms geclusterd worden om zo aan te sluiten bij één groter thema. Mogelijke combinaties:

De seizoenen: 7 (herfst), 20 (winter), 28 (lente) en 37 (zomer)

School: 1 (eerste schooldag), 3 (gymzaal), 6 (kinderboekenweek), 14 (sinterklaas), 36 (schoolreis) en 40 (toneel)

Feesten en feestdagen: 5 (dierendag), 6 (kinderboekenweek), 14 (sinterklaas), 17 (kerstmarkt), 18 (oud en nieuw), 26 (carnaval), 31 (vrijmarkt – koningsdag) en 39 (verjaardagsfeest)

Kopen: 9 (markt), 17 (kerstmarkt), 21 (supermarkt) en 31 (vrijmarkt)

Dieren: 5 (dierendag), 7 (herfst – dieren in het bos), 27 (kinderboerderij), 28 (lente – jonge dieren), 30 (kriebelbeestjes), 32 (sloot), 33 (dierentuin) en 34 (polder – dieren op de boerderij)

Natuur: 7 (herfst), 20 (winter), 27 (kinderboerderij), 28 (lente), 30 (kriebelbeestjes), 32 (sloot) en 34 (polder)

Vroeger: 11 (piratenschip), eventueel 24 (museum) en 29 (ridders)

Creatief – iets maken: 8 (muziek), 12 (klussen), 13 (werkplaats), 15 (bakken), 19 (verkleeden), 22 (uitvinder), 24 (museum), 26 (carnaval) en 40 (toneel)

Op pad gaan: 11 (piratenschip), 16 (restaurant), 24 (museum), 27 (kinderboerderij), 31 (vrijmarkt), 33 (dierentuin), 35 (vervoer), 36 (schoolreis), 37 (zomer – naar het strand), 41 (tas inpakken) en 42 (op vakantie).

Je lichaam: 3 (gymzaal), 4 (zwembad), 10 (bij de dokter), 25 (kleding) en 38 (je lichaam)

Eten en drinken: 9 (markt), 15 (bakken), 16 (restaurant), 21 (supermarkt) en 39 (verjaardagsfeest)

Kleding: 19 (verkleeden), 23 (beroepen), 25 (kleding), 26 (carnaval), 40 (toneel) en 41 (tas inpakken)

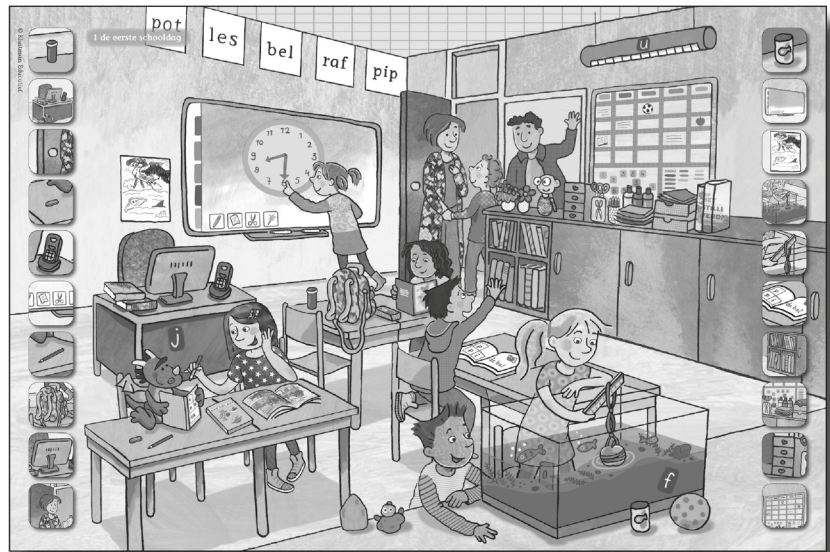
Beroepen: 1 (eerste schooldag – juf), 4 (zwembad – badmeester), 6 (kinderboekenweek – schrijver en illustrator), 9 (markt – marktkoopman), 10 (bij de dokter – dokter), 11 (piratenschip – piraat was vroeger een beroep), 13 (werkplaats – automonteur), 16 (restaurant – ober, serveerster en kok), 21 (supermarkt – kassamedewerker, groenteman en broodverkoper/bakker), 22 (uitvinder), 23 (beroepen), 24 (museum – suppoost, kunstenaar), 29 (ridder – dat was vroeger ook een beroep), 31 (vrijmarkt – verkoper), 33 (dierentuin – dierenverzorger), 34 (polder – boer) en 35 (vervoer – chauffeur, machinist, trambestuurder, politieagent, brandweerman, bouwvakker en gemeentemedewerker op de grasmaaier)

Algemeen

De **Algemene instructie woordplaten** vindt u in de tab hiervoor.

Bijzonderheden

Deze woordplaat kan – naast het benoemen van de woorden – ook gebruikt worden om de leerlingen de gang van zaken in de klas uit te leggen.

Woorden in de vakjes

de drinkbeker

het bureau (van de juf)

de deurknop

de gum

de telefoon

de pictogrammen

het potlood

de schooltas

de computer

de juf

het vissenvoer

het digibord / het smartboard

de tekening

het aquarium

de / het liniaal en de hengel

het lesboek

de boekenkast

de knutselspullen

het ladekastje

het rooster

Extra woorden

de deuropening
de drempel
het plafond
de vloer
de vensterbank

de bureaustoel
het laatje
de balpen
de wijzers van de klok
de schaar

de verf
het letterbakje
het elastiekje
de bladzijde

Abstracte woorden

binnenkomen
kennismaken
uitzwaaien
leren
oefenen
lezen

het woord
de letter
opschrijven
in de kring zitten
vertellen
vinger opsteken

drijven
zinken

Vlam het draakje: het draakje zit aan de linkerkant op een tafel.

Verstopt woord: het verstopte woord is **juf**.

j: op het bureau.

u: op de lamp rechtsboven.

f: op het aquarium.

Grapjes

- Raf en Pip hebben een hengel gemaakt van een liniaal en elastiekjes. Hiermee laten ze een appel in het aquarium zakken. Zal de appel drijven of zinken?
- In het boek dat opengeslagen op de tafel van het meisje ligt, zie je de plaat waar je nu naar kijkt.
- Het draakje doet mee met de les, alsof hij een leerling is.

De eerste schooldag

door Marianne Minderhoud

‘Welkom Raf. Fijn, dat je er bent. Ik ben juf Jet en ik ben blij dat je bij ons in groep 3 komt. Kijk op je gemak even rond. Je **drinkbeker** en **broodtrommel** mogen in deze bak. Ik hoop dat je zin hebt in je eerste schooldag!’

Raf kijkt nieuwsgierig rond. Er is al een aantal kinderen in de klas. Er wordt zachtjes gepraat. Het ziet er gezellig uit. Raf zwaait naar zijn ouders bij de deur en zet zijn **schooltas** op een tafel. Wat is er veel te zien!

Aan de wanden, op de kasten, op het **digibord**. Alles is nieuw voor hem. Raf ziet **tekeningen**, letters en **woorden**. Gaat hij dat allemaal **leren**? Zou dat hem wel gaan lukken? Raf vindt het heel spannend. Hij ziet aan de muur een paar letters die hij herkent. Pfff... gelukkig. Op een tafel langs de kant staat een **aquarium**. Raf loopt ernaartoe. Wat een mooie gekleurde vissen. Ze zwemmen rustig in het water heen en weer.

Ineens voelt hij een hand op zijn schouder. ‘Tikkie,’ zegt een stem. Hij draait zich om en kijkt in het vrolijke gezicht van Pip. Pip is zijn buurmeisje.

‘Spannend hè, vandaag?’

‘Ja,’ zegt Raf. ‘Ik kan nog niet lezen. Het lijkt me best moeilijk om te leren.’

‘Daar helpt **de juf** ons wel mee hoor,’ reageert Pip. ‘Zullen we eens in de kasten kijken?’ Pip loopt naar een **boekenkast** en haalt er een dun boekje uit. Ze bladert even en begint dan hardop te lezen.

Raf kijkt haar verbaasd aan. ‘Kun jij al lezen, Pip?’

Pip leest onverstoord verder. Het is wel een raar verhaal en Pip slaat erg snel de **bladzijden** om. ‘Dat kan niet!’ roept Raf.

Pip schiet in de lach en klapt het boek dicht. ‘Klopt,’ lacht ze. ‘Ik deed alsof, maar eventjes geloofde je het.’ Pip zet het boek in de boekenkast terug en trekt Raf enthousiast mee naar een nieuwe kast. Op de kast staan allemaal **knutselspullen** en kleine stapels van dezelfde doosjes. In de doosjes zitten letters. Bovenop zit de letter p. ‘Hé, dat is mijn letter,’ zegt Pip en ze wijst naar de letter p. ‘Zullen we een doosje pakken? Kijken of er ook een letter van jouw naam in zit?’

‘Mag dat wel van de juf?,’ vraagt Raf.

Juffrouw Jet begroet in de **deuropening** een nieuw meisje en praat even met haar moeder.

Pip ziet dat ook. ‘De juf is nog druk bezig en we zorgen dat het netjes blijft.’ Pip pakt een doosje van de kast en zet het op een tafel. Het doorzichtige deksel legt ze er naast. Pip neemt het kaartje met de letter p uit het doosje en legt dit op de tafel. ‘Kijk nu is de letter i in het doosje bovenop. Als er nog een letter p is, kan ik mijn naam leggen: p-i-p.’ Pip haalt de stapel met letters uit het doosje en begint te zoeken.

Raf kijkt een beetje ongerust naar de stapel kaartjes in de hand van Pip en naar de juf bij de deur. Als dit maar goed gaat.

‘Ik zie een **letter** r. Van jouw naam, Raf. Kijk maar.’ Terwijl Pip het kaartje met de letter r tussen de kaartjes uit trekt, ziet Raf de stapel met kaartjes in haar hand bewegen.

‘Pas op, Pip! Hou de kaartjes goed vast!’ roept hij. Te laat. Met een zacht plofje vallen de meeste kaartjes op de tafel en een paar op de grond. Beduusd staan

Raf en Pip naar al die kaartjes te staren. Het zijn er opeens wel erg veel. Raf bukt zich om de kaartjes van de grond op te rapen. 'Wat nu?' vraagt hij zachtjes.

'Terug in het doosje doen natuurlijk,' zegt Pip.

'Dat kan helemaal niet Pip. Je weet de goede volgorde toch niet meer?' zegt Raf.

Pip kijkt eerst geschrokken naar Raf en daarna naar alle kaartjes die door elkaar op de tafel liggen. Ze slaat haar hand voor haar mond en fluistert: 'O Raf, ik weet echt niet meer hoe het precies in het doosje zat. Wat moeten we nu doen?'

Pip en Raf kijken naar de juf. Juffrouw Jet geeft een brief aan een vader en staat met haar rug naar de klas toe.

'Ik ga het eerlijk tegen de juf vertellen,' zegt Pip.

'Ja, dat moet, maar ik heb ook nog een ander idee,' reageert Raf.

Pip kijkt verbaasd als Raf nóg een doosje met letters van **de vensterbank** pakt. 'We kunnen proberen om dit goede doosje als voorbeeld te gebruiken.' Raf legt het doosje omgekeerd op tafel. Heel voorzichtig haalt hij de bodem van het doosje af en draait de bovenste letter om.

'Ik begrijp het,' roept Pip. Ze zoekt dezelfde letter uit de kaartjes op de tafel en legt die in het lege doosje. Eén voor één draaien ze een kaartje van de goede stapel om en zoeken naar hetzelfde voorbeeld op de tafel of op de grond. Pip en Raf zijn samen zo ingespannen bezig, dat ze helemaal niet in de gaten hebben dat de juffrouw naar hun tafel loopt. Juf Jet kijkt verbaasd naar wat ze aan het doen zijn en loopt dan weer verder langs de andere kinderen.

'Hè, hè, gelukt,' zegt Raf, terwijl hij het laatste kaartje in het doosje legt. Alle kaartjes zitten weer keurig in de twee doosjes. Hij brengt de doosjes terug naar de kast. Blij kijken ze elkaar aan.

Opeens klapt juffrouw Jet in haar handen. Ze staat naast haar **bureau**.

Langzaam wordt het helemaal stil in de klas. 'Goedemorgen groep 3. Zoek allemaal maar een plekje waar je wilt gaan zitten. Ik wacht tot het weer stil is om samen met jullie de dag te beginnen.'

Raf en Pip kunnen nog twee tafels naast elkaar vinden. Dat is fijn. Ze kijken naar de juf die op de laatste kinderen wacht. Als iedereen zit, zegt juffrouw Jet: 'Er zitten nieuwe spullen in jullie **laatjes**, zoals een **potlood**, **werkboek**, **gum** en **liniaal**. Op het **dagrooster** met de plaatjes en woorden kun je elke dag zien wat er gaat gebeuren. Vandaag gaan we een paar letters leren. Ik heb zelfs gezien dat er al twee kinderen geoefend hebben met de letters die we gaan leren. Knap hoor.' Terwijl de juffrouw dit zegt, geeft ze een knipoog aan Pip en Raf. Die kijken verbaasd naar de juf en naar elkaar. Hoe weet de juf dat nou? Zacht zegt Raf: 'Dit wordt vast een fijn jaar!'